

تحلیل نهادی، سیاست‌گذاری و اقتصاد مقاومتی

حمیدرضا مؤمنیان

محمد کارکنان نصرآبادی^۱

چکیده

اقتصاد مقاومتی، به‌نظام اقتصادی ملت یا گروه اجتماعی مقاومتی اشاره دارد که در راستای احقاق حقوق خود، یا پیگیری اهداف سیاسی‌ای که از نظر آن‌ها بر حق است، مبارزه می‌کند. هرچقدر اقتصاد ملت یا گروه اجتماعی مقاوم، آن‌ها را در راستای تحقق اهداف مقاومت یاری بیشتری رساند، مقاومتی‌تر است. سیاست‌های اقتصاد مقاومتی در بهمن‌ماه سال ۱۳۹۲ به استناد بند یک اصل ۱۱۰ قانون اساسی باهدف نقش‌آفرینی مردم و فعالان بخش اقتصادی کشور در تحقق حماسه اقتصادی توسط رهبر معظم انقلاب اسلامی ابلاغ شد. تأمین شرایط فعال‌سازی همه امکانات، منابع مالی و برنامه انسانی، توانمندسازی نیروی کار، به‌کارگیری ظرفیت‌ها، حمایت هدفمند از صادرات کالاها، تقویت فرهنگ جهادی در ایجاد بهره‌وری، کارآفرینی و اشتغال‌زایی نکته‌های مهمی است که در ابلاغ حکیمانه سیاست‌های اقتصاد مقاومتی توسط رهبر معظم انقلاب اسلامی مدنظر قرار گرفته است. امروزه سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی از مهم‌ترین ضرورت‌های توسعه هر جامعه‌ای بوده که هدف اصلی آن بهبود وضعیت زندگی شهروندان می‌باشد. فرایند توسعه سیاست‌گذاری اجتماعی به‌طور عام و سیاست‌گذاری در حوزه رفاه اجتماعی به‌طور خاص، در ذیل سیاست‌ها و برنامه‌های توسعه‌ای قابل‌بحث و بررسی است. سیاست‌گذاری اجتماعی هم به‌عنوان ابزاری برای محدود کردن مداخله دولت و هم به‌عنوان رویکردی برای تثبیت دولت رفاه تلقی می‌شود. در این نوشتار به سازوکارهای تحقق اقتصاد مقاومتی از منظر رویکرد نهادی پرداخته‌شده است و ضمن اشاره به مباحث اقتصاد مقاومتی و سطوح آن، نهاد، نظریه‌های نهادی و رویکرد نهادی به تحلیل سیاست‌گذاری در سازمان‌های دولتی و غیردولتی، راهکارهایی به‌منظور تحقق اقتصاد مقاومتی مطرح‌شده است.

واژگان کلیدی: اقتصاد مقاومتی، سیاست‌گذاری اجتماعی، رویکرد نهادی، تحلیل نهادی، سازمان،

نهاد